

Čtvrtstoletí čtyřřadvacítek

Dne 24. října letošního roku se v Přerově konala zajímavá oslava. Ačkoliv nálada na zdejší vrtulníkové základně není vzhledem ke spornému rozhodnutí o jejím přemístění zrovna nejlepší, její příslušníci v tento den přeci jen měli co oslavovat. Letos je tomu totiž právě 25 let, kdy byl do výzbroje našeho letectva zaveden bitevní vrtulník Mi-24.

I když je historie používání vrtulníků v našem letectvu mnohem delší a její počátky spadají do období těsně poválečného, dlouhá léta nebyl význam těchto strojů řádně docenován, a to zejména v takzvaném východním bloku. Byly to až zkušenosti z vietnamského konfliktu, které ukázaly, že v mnoha situacích je vrtulník nejučinnější a leckdy i nenahraditelný. A právě v této souvislosti začalo být u nás v polovině sedmdesátých let minulého století plánováno nahrazení již zastaralých vrtulníků Mi-4 modernějším typem. Tím typem se měl stát moderní sovětský bitevní vrtulník Mi-24.

Ještě před jejich dodáním bylo nutné vycvičit dostatek lidí, kteří pak měli nové stroje obsluhovat. A tak 1. dubna 1978 odcestovala do města Frunze v SSSR první skupinka příslušníků pozemního personálu, aby se během tří měsíců s novým typem seznámili. O měsíc později

je pak pod vedením majora Jaroslava Skácela následovalo i deset pilotů a pět palubních techniků.

Vzhledem k vybavenosti letiště bylo rozhodnuto, že vrtulníky budou umístěny v Prostějově. Slavnostní den pro zdejší 51. vrtulníkový letecký pluk nastal 24. srpna 1978, kdy zde sovětská piloti přistáli s prvními čtyřmi stroji verze Mi-24D evidenčních čísel 4009, 4010, 4011 a 4012. „Když jsme tyto vrtulníky obdrželi, byli jsme všichni velice nadšení, že už konečně máme moderní stroj,“ říká plukovník Jaroslav Hejna, tehdejší velitel 51. vrlp. „Jak bylo ale v té době zvykem, jejich přilet byl značně utajován a ihned po přistání musely být pečlivě zamaskovány a přístup k nim měl jen předem určený personál. Taková věc se ale utajit nedá, důkazem čehož je i událost hned z následujícího dne. Hlídka tehdy totiž nedaleko stanoviště Mi-24 zadržela asi devítiletého školáka, který zcela otevřeně přiznal, že se šel podívat na ty nové vrtulníky,“ vzpomíná bývalý velitel vrtulníkového pluku.

Ačkoliv byly vrtulníky v Prostějově již od léta, první létání na nich se uskutečnilo až 22. listopadu 1978, neboť bylo nutné počkat na sovětského instruktora. Poté však již výcvik probíhal bez větších problémů, a tak mohly být o necelý rok později zorganizovány první ostré střelby protitankových řízených střel 9M17P Falanga. Na střelnici v Malackách tehdy došlo k nečekané situaci, když všechny střely zasáhly a zničily určené cíle a na výrobu nových terčů již nezbyl materiál. Vycvičenost osádek se neustá-

le zvyšovala, a tak mohly být v dalším roce „čtyřřadvacítky“ zařazeny do cvičení „Waffenbrüderschaft 80“ (Bratrství ve zbraní) konaného nad územím NDR.

Od roku 1980 se také opět začal zvyšovat počet nově dodaných Mi-24D, který nakonec soupl až na 28. Vzhledem ke koncepci naší armády v polovině osmdesátých let bylo rozhodnuto vytvořit další vrtulníkový pluk a zdvojnásobit tak sílu vrtulníkového letectva. Sloučením 4. letky 51. vrlp a 11. vrtulníkové letky vznikl dne 15. dubna 1985 na letišti Plzeň-Bory nový 11. vrtulníkový letecký pluk. Ten zpočátku používal také stroje Mi-24D, ale od konce roku 1985 do roku 1989 byl postupně zcela přezbrojen na modernější verzi Mi-24V. Po celou dobu služby vrtulníky Mi-24 létaly a létají velice spolehlivě. Jejich další skvělé období nastalo v roce 1991, kdy se začaly pravidelně účastňovat nejrůznějších leteckých dnů a přehlídek, při kterých jejich osádky překvapovaly mistrnou pilotáží takto těžkých bitevních strojů. Jejich výčet by ale vydal na samostatný článek.

I když je to již 25 let, co k nám Mi-24 přilétly, i dnes mají stále velkou bojovou hodnotu, která se po vhodné modernizaci může ještě podstatně rozšířit. Svědčí o tom i poslední událost v historii tohoto typu u nás, a to letošní dodávka sedmi zcela nových strojů.

Text a foto: Tomáš SOUŠEK